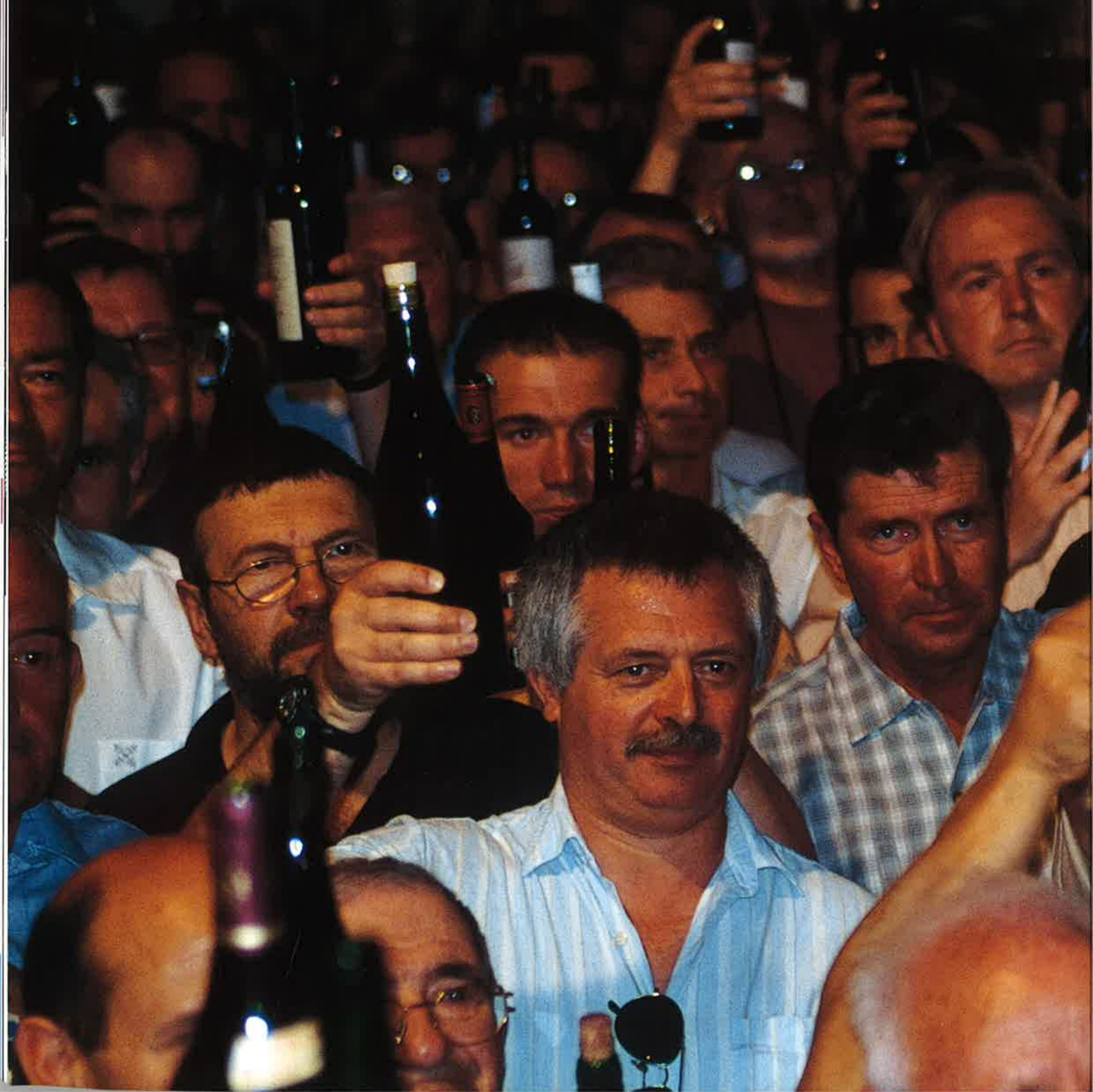

Gezegend druivenna

EEUWENOUE PROVENÇAALSE WIJNTRADITIE

Wonderen bestaan nog in het Provençaalse dorp Boulbon. De lokale wijn behoedt de dorpsbewoners voor ziektes, droogtes en overstromingen.

Mits deze toverdrank jaarlijks tijdens het feest Saint Marcellin ritueel gezegend wordt.

Vrouwen zijn daarbij overigens niet welkom.

**Langzaam zet de stoet van ongeveer
vijfhonderd mannen zich in beweging.
In de straten schalt het lied van
St. Marcellin in het Provençaals door
de speakers**

Tien uur 's ochtends. Boulbon ligt in alle rust in de felle Provençaalse ochtendzon. De kleine straatjes van het oude dorp zijn verlaten. Maar op het grote plein is van rust absoluut geen sprake. Cafébaas Lilian Jouve loopt druk heen en weer met dranken en dirigeert zijn medewerkers. Zweet druppelt van zijn voorhoofd. Vandaag is het de dag van St. Marcellin en als uitbater van het enige café van het dorp moet hij zijn dorpsgenoten opvangen met eten en drinken, straks als de processie is afgelopen. Ook vanuit de dorpen in de omgeving komen veel mensen meefeesten.

Aan de tafels op het plein zijn al een paar oudere mannen neergestreken. Met koffie en een glas pastis discussiëren ze. Luidruchtig begroeten ze een vriendelijke man met een snor, die uit het café komt. Het is Roland Roche, de burgemeester van Boulbon, die een wakend oog houdt over de voorbereidingen voor de processie van vanavond.

TE VOCHTIG

Roche gaat aan een tafel zitten, terwijl de cafébaas hem een espresso voorziet. Hij vertelt over de beroemde processie van zijn dorp, die alleen toegankelijk blijkt te zijn voor de mannen. "Alleen zij hebben recht om de kapel in te gaan", zegt hij. "Dat is nu eenmaal de

traditie. Vrouwen moeten thuisblijven om voor de kinderen en dieren te zorgen." Bij de ingang van de kapel staat dan ook een gendarme om de vrouwen uit de menigte te plukken. Er zijn weleens vrouwen die zich als man verkleeden om erin te komen, schijnt het. De mannen laten hun fles wel voor het hele gezin zegenen door de priester. "Na de zegening neemt iedereen een slok, dan doe je de kurk er weer op en laat je de fles thuis staan. Wanneer iemand van het gezin ziek is of er andere problemen zijn, neem je een slok van de wijn om weer beter te worden."

Niet alleen ziektes worden bestreden met de gezegende wijn, ook problemen als droogtes en overstromingen. En goede wijnoogsten dwing je af met een slok uit de gezegende fles. Boulbon is omringd door wijnranken op de heuvels die het kleine dorp insluiten. Bijna alle inwoners verbouwen wijn, die vooral naar de coöperatie gaat. "We noemen het gewoon 'Vin de Boulbon'", legt Roche uit. "We maken er geen reclame voor, het is tafelwijn. Voor een echte wijncultuur is het hier in de omgeving te vochtig." Boulbon ligt aan de rand van het heuvelgebied La Montagnette en van de vruchtbare Rhône-vallei. Vanuit het dorp zie je in de verte dan ook de majestueuze rivier door het landschap glijden. Strepen op de muur van de kerk in Boulbon geven aan hoe hoog de waterstand bij overstromingen in het verleden is geweest. In 1882 was de Rhône zo hoog gekomen dat het water tot aan de kerk in het dorp reikte. De dorpsbewoners warn de wanhoop nabij, totdat priester Hyacinthe Abeau de heilige relikwieën van St. Marcellin naar buiten haalde en begon te bidden. Binnen een dag daalde het water en was het 'bewijs' wederom geleverd: St. Marcellin waakt over Boulbon.

MEDICIJN

Al eerder voorkwam de beschermheilige menig dorps tragedie, zo luidt de overlevering. Toen pestepidemieën de Provence teisterden, bleven de Boulbonnais gevrijwaard. In 1764 bedreigde langdurige droogte het gebied. De consul van Tarascon vroeg bescherming aan St. Marcellin en de Boulbonnais. Het was in dat dorp al een lange tijd geleden dat er was gebeden voor de oogst en de droogte dreigde voor grote problemen te zorgen. Toen de relikwieën van St. Marcellin op 19 augustus op het plein van Tarascon werden geplaatst, opende de hemel prompt haar sluizen en begon het zo heftig te regenen, dat een deel van de oogst juist door wateroverlast verloren ging. Maar het overgrote deel van de oogst werd juist door de regen gered en de ontroering was dan ook groot. Tot op de dag van vandaag kan men zich in het dorp geen groter wonder herinneren. ▷

Halfzeven, de spanning stijgt

De traditie van het wijnritueel vindt haar oorsprong in de Keltische tijd, toen de Galliërs plengoffers met wijn brachten. Het ritueel werd overgenomen door de eerste monniken die zich hier in de moerassen rond de Rhône vestigden om het gebied te ontwikkelen. Wijn was een van de belangrijkste medicijnen tegen de moeraskoorts en de monniken ontwikkelden de processie, die de wijn moest zegenen om deze koorts te genezen. Verbonden aan dit ritueel werd dan ook St. Marcellin, de naamheilige van de wijnbouwers. De Heilige Marcellinus werd in 304 tijdens de grote christenvervolgingen in Rome gedood omdat hij weigerde de Romeinse goden te aanbidden en de bijbel te verbranden. Volgens de overlevering zou op zijn graf een engel verschenen zijn met een amfora wijn. De vele wonderen van St. Marcellin sterkten het geloof van de Boulonnais, zodat de traditie tot op de dag van vandaag is blijven bestaan. Nog steeds wordt het hele ritueel in de oude taal, de 'taal van de mistral', uitgevoerd, het Provençaals. Wat ooit alleen bestond uit de processie zelf, groeide in de loop der jaren uit tot een feest van een paar dagen, met stieren die door de straten rennen, muziek, wielervedstrijden en een kleine kermis voor de kinderen. Het feest is vooral een gelegenheid geworden om naaste familie en vrienden uit de dorpen en in de omgeving weer eens te zien en bij te kletsen.

IL FAUT ATTENDRE

Het is halfzeven en de spanning stijgt. De hitte hangt nog steeds op de keien van de straatjes. Op het pleintje bij het stadhuis voert een dansgroep traditionele dansen uit, onder begeleiding van een rondlopende groep muzikanten met trommels en fluiten. Het wordt steeds drukker. Overal komen mannen vandaan. Ook vrouwen mengen zich in het geroezemoes. Mensen ontmoeten elkaar uitbundig, geven handen, omhelzen en kussen elkaar. In het midden van de menigte staat de burgemeester met zijn getrouwen. Hij begroet mensen uit andere dorpen, vrienden, en bekenden. "*Comment ça va, monsieur le maire?*", vraagt een oudere man, terwijl hij de burgemeester op zijn schouder klopt.

Om kwart voor zeven beklimt burgemeester Roche de trappen van het stadhuis om de deuren te openen. Een groepje mannen kijkt toe. De dikkere van de drie ontkurkt zijn fles en wil al een slok nemen. "*Ah non, il faut attendre!*", roepen omstanders. Enigszins beschaamd plaatst hij de kurk weer op zijn fles.

Precies om zeven uur, zoals de traditie al vijfhonderd jaar voor-

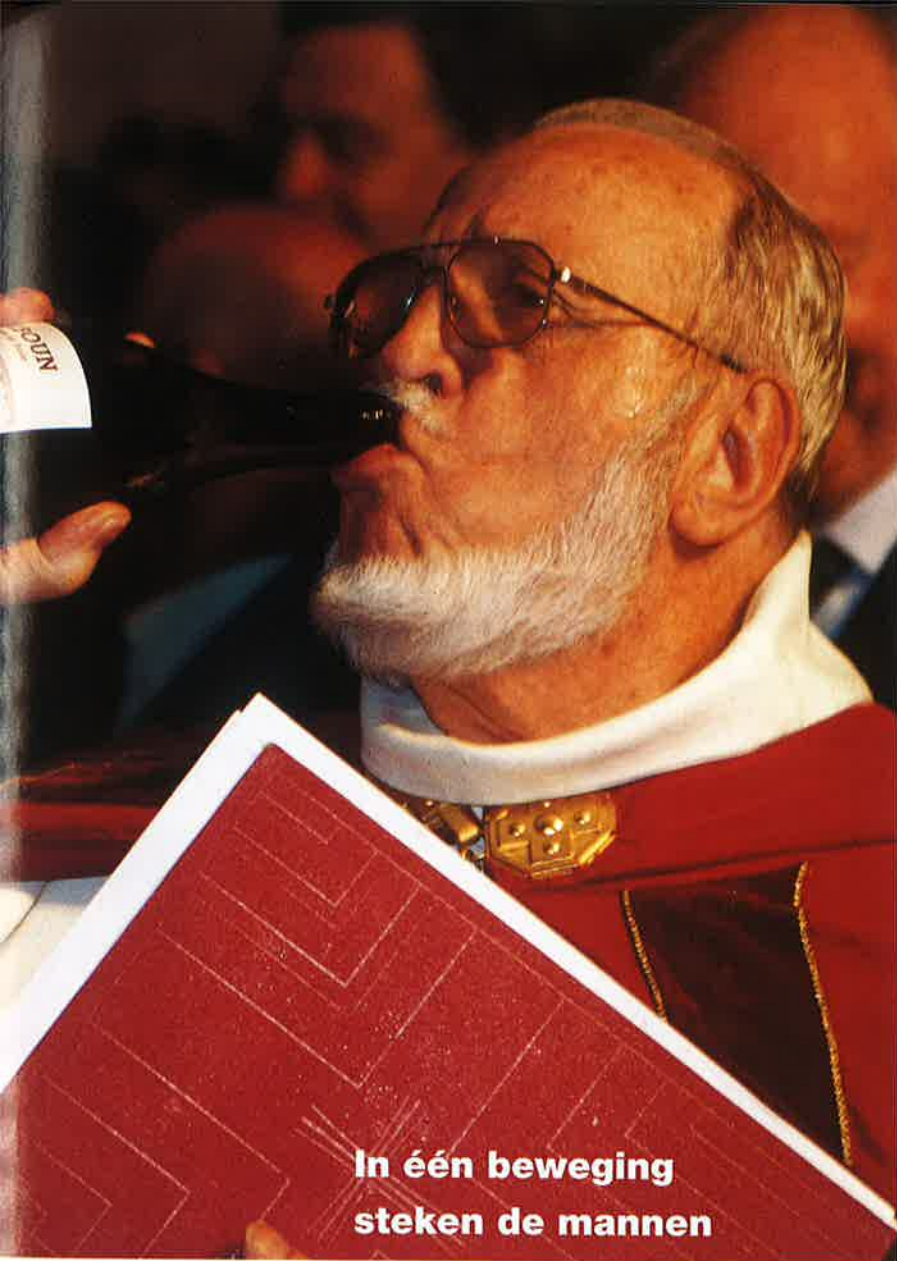

schrijft, beginnen de kerkklokken te luiden. Vanuit de kerk begint de processie. Voorop loopt een kleine jongen, die het kruis met de processie draagt. Vier dragers volgen met de relikwieën van St. Marcellin. Daarachter priesters. In de menigte bewegen vrouwen langzaam naar de zijkanten. Sommige mannen zetten al koers naar de kapel. De meesten wachten echter eerbiedig af tot de priesters voorbij zijn. De burgemeester en de notabelen zich hebben aangesloten. Langzaam zet de stoet van ongeveer vijfhonderd mannen zich in beweging. In de straten schalt het lied van St. Marcellin in het Provençaals door speakers. Op de priesters, de ouderen en notabelen van het dorp na, zingt niemand mee.

GEZEGENDE WIJN

Vanaf de drempel van de kapel houdt een gendarme streng toezicht op de menigte, zij het met een glimlach op zijn gezicht. De laatste vrouwen glippen dan ook snel weg uit de stoet. Buiten voor de kapel verdringen vrouwen zich om een glimp op te vangen van het eeuwenoude ritueel.

Wanneer er echt niemand meer in kan, opent een van de ouderen van het dorp in het Provençaals de dienst. Al snel neemt de priesters het over en vertelt hij de mannen over de betekenis van de wijn-

**In één beweging
steken de mannen**

Buiten voor een venster verdringen vrouwen zich om een glimp op te vangen van het eeuwenoude ritueel

**hun ontkurkte
flessen in de
lucht en nemen
een slok wijn.
Daarna wordt
er gelachen**

Boulbon ■

jongen met het kruis blijft onverstoort staan tijdens de dienst, ondanks de steeds sneller oplopende temperatuur. Niet iedereen begrijpt de taal van de mistral nog, maar het moment suprême ontgaat niemand. “Met plezier zal ik jullie flessen zegenen, met dank aan God voor deze weldaad. Drink, gebruik, maar misbruik niet. Amen”, besluit de priester zijn preek.

In één beweging steken de aanwezige mannen hun ontkurkte flessen in de lucht en nemen een slok. Daarna lachen ze. “Hé, noem je dat een slok? Dat is bijna de halve fles.” De priester besluit de dienst en langzaam sloft iedereen weer naar buiten. Daar mengen de vrouwen zich bij hun mannen en gezamenlijk gaat de stoet, met de priesters en de relikwieën voorop naar het stadhuis, waar de ceremonie wordt afgesloten met het traditionele lied, *Cantico*. Wanneer de rode kleden van de priesters weer door de kerkdeur verdwijnen, is de processie van Boulbon ten einde. Met de fles in de hand begeeft iedereen zich naar het grote plein. Hier wordt de eeuwenoude traditie afgewisseld met moderne popmuziek. Aan lange tafels genieten de Boulbonnais van het samenzijn en de stieren- vleesstoofpot van Lilian. □

TEKST: PIETER VERBEEK FOTOGRAFIE: NEIL THOMAS